

**SECȚIA DE ȘTIINȚE
SOCIALE, ECONOMICE,
UMANISTE ȘI ARTE
A ACADEMIEI DE ȘTIINȚE
A MOLDOVEI**

bd. Ștefan cel Mare, 1
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova
tel: +(373 22) 27-21-07
Fax: +(373 22) 27-21-07
e-mail: sectia.sseua.asm@gmail.com

**SECTION OF SOCIALS,
ECONOMICS,
HUMANITIES SCIENCES
AND ARTS OF THE ACADEMY
OF SCIENCES OF MOLDOVA**

Ștefan cel Mare Ave, 1
MD-2001, Chisinau,
Republic of Moldova
tel: +(373 22) 27-21-07
Fax: +(373 22) 27-21-07
e-mail: sectia.sseua.asm@gmail.com

**AVIZUL BIROULUI SECȚIEI ȘTIINȚE SOCIALE, ECONOMICE,
UMANISTICE ȘI ARTE**

asupra raportului proiectului pentru concursul „Stimularea excelenței în cercetare” pentru anii 2025-2026, 25.80012.0807.41SE Cercetarea interdependenței limbă-gândire și elaborarea unor instrumente de potențare a gândirii prin limbă, dr. hab. Gheorghe POPA, Prioritatea Strategică IV. Provocări societale, Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți, perfectat în baza audierii raportului și a concluziilor experților delegați (Biroul Secției Științe Sociale, Economice, Umanistice și Arte a Academiei de Științe a Moldovei din 19 decembrie 2025)

I) Atingerea scopului, obiectivelor și rezultatelor declarate în propunerea de proiect în corelare cu cele obținute după implementarea proiectului:

Atât scopul, cât și obiectivele proiectului sunt formulate destul de ambițios, ceea ce face problematică realizarea lor. Proiectul își propune drept scop „Demonstrarea raportului direct proporțional dintre extinderea achizițiilor de limbă (ca parte a inteligenței cristalizate) și potențarea proceselor de gândire, diminuarea stării (auto)conflictuale”. Or, la o lectură atentă a raportului, ceea ce autorii prezintă drept scop nu este obiectul vreunei demonstrații, ci reperul metodologic fundamental al cercetării efectuate: cercetarea nu-și propune să demonstreze relația dintre achizițiile de limbă și procesele de gândire, ci, pe baza literaturii de specialitate, o folosește ca asumție pentru propria ei desfășurare. În plus, obiectivele 3 și 4 nu sunt reflectate concret în raport. Cu rezervele menționate (citind „ilustrarea” în loc de „demonstrarea”), considerăm că realizarea scopului și a obiectivelor este suficientă pentru etapa curentă.

II) Diseminarea rezultatelor obținute (numărul de publicații):

Diseminarea rezultatelor include 8 participări la conferințe internaționale (una dintre care în afara hotarelor republicii) și 3 articole în curs de publicare. Date fiind sarcinile propuse pentru etapa 2025 a proiectului, evaluând strict cantitativ și ținând cont de faptul că echipa constă din 4 persoane, diseminarea rezultatelor poate fi considerată satisfăcătoare.

III) Valoarea socio-economică a rezultatelor obținute (brevete de invenție, alte forme de proprietate intelectuală, materializarea rezultatelor, perspective de implementare etc):

Valoarea socio-economică a unui asemenea proiect nu poate fi estimată obiectiv. Totuși, ținând cont de tipul de rezultat preconizat la sfârșitul proiectului, putem considera că valoarea socio-economică pentru etapa 2025 este condiționată de rezultatul final - o lucrare aplicativă ce să contribuie la extinderea abilităților cognitive prin utilizarea unor instrumente de limbaj, ceea ce, după cum afirmă autorii proiectului, promite rezultate precum cultivarea rezilienței cognitive la vârstnici și combaterea dezinformării. Asemenea rezultate sunt profund dezirabile în contextul social actual și se integrează perfect în prioritatea „Provocări societale”.

IV) Colaborarea la nivel internațional și național:

Colaborarea la nivel național și internațional este descrisă doar în termeni formali, fără a oferi detalii concrete. Autorii proiectului vorbesc despre „discuții cu profesori din domeniile lingvisticii, psihologiei etc.” și schimburi de experiență ce au permis „validarea unor ipoteze” în cadrul unor deplasări / documentări la bibliotecile din România. Nu bănuim autorii de re-credință, dar colaborarea se exprimă prin acțiuni concrete: publicarea de articole în co-autorat, organizarea de conferințe sau mese rotunde cu participarea unor cercetători din alte instituții, formarea unor grupuri de studiu cu întâlniri susținute. La această rubrică ar putea fi menționate cel puțin instituțiile vizitate și detaliat tipul de activități desfășurate în cadrul lor.

Punctaj mediu acordat: 20,7

Concluzii, recomandări: Proiectul propune un cadru conceptual ambițios, în care relația limbă-gândire funcționează mai degrabă ca asumție metodologică decât ca obiect al unei demonstrații propriu-zise. Cu această rezervă ținând de formularea scopului, obiectivele pot fi considerate atinse în mod satisfăcător pentru etapa 2025, deși unele nu sunt reflectate explicit în raport. Și rezultatele obținute sunt satisfăcătoare pentru etapa de documentare: expunerea câtorva modele teoretice privind relația limbă-gândire, ce pot fi utilizate pentru elaborarea unei lucrări aplicative utile pentru cultivarea abilităților cognitive. Rezerva noastră în această privință vizează mai curând faptul că modelele teoretice studiate nu includ și criticile cognitiviste la abordarea de inspirație chomskiană, unde pare să se fi oprit cu cercetarea echipa proiectului. Diseminarea rezultatelor este adecvată din punct de vedere cantitativ, raportat la dimensiunea echipei. Valoarea socio-economică rămâne condiționată de rezultatul final aplicativ, iar colaborarea națională și internațională este insuficient documentată, necesitând o descriere mai concretă.

Se propune calificativul general: SATISFĂCĂTOR
Raport aprobat

Conducătorul
Secției Științe Sociale, Economice,
Umanistice și Arte a AȘM

mem. cor. Ion HADÂRCĂ

Secretar Științific al Secției Științe Sociale, Economice,
Umanistice și Arte a AȘM

dr. Natalia PROCOP